Construirea unei regiuni periferice: cum a devenit Chișinăul centrul administrativ al Basarabiei

Virgiliu PÂSLARIUC

Politicile imperiale (coloniale) rusești, contrar opiniilor generalizate nu erau totdeauna extrem de elaborate și consecvente. Din contra, ele depindeau de foarte mulți factori de ordin intern și extern, se aflau în permanentă redefinire, revizuire și modificare. Iluzia coerenței acestor politici, numite oarecum eufemistic „politicile țarismului", nu este decât o proiecție ideatică pe care cercetătorii, dar mai ales consumatorii produsului istoriografic și le asumă pentru a da „sens" modelelor pe care le construiesc sau consumă. Că aceste politici erau adesea niște produse conjuncturale și puteau prinde contur sau chiar sens abia la mulți ani după consumarea evenimentelor este concluzia la care ajung tot mai mulți cercetători specializați în domeniu. Astfel, nici la nivel discursiv, nici la nivelul practicilor, sus-numitele politici nu au fost deloc coerente sau clare, nici chiar pentru actorii implicați în ele. Niște politici articulate deveneau și mai dificile în epoca de care ne ocupăm, din cauza distanțelor mari dintre Centru și Periferie (în cazul nostru dintre Sankt-Petersburg și București/Iași/Chișinău/Bender) care aveau menirea adesea să deformeze sau chiar să denatureze proiectele inițiate, cât de bine intenționate nu ar fi părut „pe hârtie". De aceea, deciziile se luau și mai ales *se aplicau* în funcție de situații concrete, de conjunctura politică internă și externă, cât și de raportul de forțe atât la periferie, cât și de la centru. În aceste condiții succesul unui sau altui proiect era determinat mai degrabă de situații specifice, conjuncturale, decât de niște politici programatice, de durată. Astfel, ne propunem să edificăm pe exemplul ridicării Chișinăului la rangul de capitală regională problema luării deciziilor politice din unghiul de vedere al abordărilor „situaționale", adică din perspectiva existenței mai multor actanți intrați în competiție pentru a obține avantaje în lupta pentru controlul resurselor din provincia nou creată (Curtea imperială, elitele Centrului, elitele locale, agenții centrului la periferie, minoritățile etnice etc.).